

Orde, havde sin Begrundelse i de praktiske Forhold. Jeg antager egentlig ikke, at der i det foreliggende Forslag er Andet end en Bestræbelse efter at fuldkommengjøre de Bestemmelser, man vedtog i 1880, navnlig en Bestræbelse efter at stille det saaledes, at det Formaal, som Loven af 1880 havde, nemlig at støtte og hjælpe en Samfundsklasse, og de statsøkonomiske og sociale Formaal, man derved vilde naae, saa vidt muligt kunde blive fyldestgjorte i Landets forskjellige Provindsler. Det er dette, Erfaringen har viist ikke kan ske, efter den Maximalsgrændse for Giendommens Værdi, som nu er tilstede. Det er altsaa egentlig kun en Bekræftelse af, at Forholdene i Landet med Hensyn til Giendommens Værdi i det Hele er meget forskellige, hvor der er Tale om Giendomme, der med Hensyn til Størrelsen staa isørigt nogenlunde lige. Det er egentlig ikke Andet, som tilsigtes med Forslaget, navnlig dets § 1; thi jeg kan ikke tro, forsaavidt ogsaa jeg kjender nogenlunde til Foreningens Virksomhed i Sjælland og har haft Noget med den at gjøre, at der havde været Anledning til at foretage Skridt til Forandringer i Loven af 1880, hvis Forholdene paa Verne havde kunnet udvikle sig saaledes, som det har viist sig til Dato, at de kunde i Sjælland. Men da de Forudsætninger, man er gaaet ud fra, have viist sig ikke at holde Stik for Vernes Vedkommende, synes jeg, at det er et ganske berettiget Hensyn at tage, naar man vil stille disse Folk paa Verne ganske lige, saaledes at de kunne faae Udgang til Opnaaelse af de samme Fordele, som tilsigtedes ved Loven af 1880, og som man allerede har nydt i den anden Landsdel. Min ærede Ven her foran, det ærede Medlem for 8de Kredts (Vreinholt), som jo fra tidligere Tider er meget bekendt som en Modstander af den Løse, som ligger til Grund for Loven af 1880, udtalte blandt Andet, at under de tidligere bestaaende Forhold havde Husmændene Udgang til en Alderdomsforsørgelse ved deres Hus, idet de, uden at Huset blev betyngt med Gjæld, kunde afgive deres Hus til en Søn eller Svigersøn imod at stikke sig Aftægt og en anstændig Begravelse. Jeg tror, at det ærede Medlem, naar han udtalte dette i saa stor Almindelighed, gik ud fra en feil Forudsætning, thi Forudsætningen maa aabenbart være den, at det var almindeligt i Husmandsklassen, forinden man fik Loven af 1880, at de ikke havde nogen Gjæld, ialfsald kun en forsvindende Gjæld, men det er ingenlunde Tilfældet. Paa de Øgne, hvor Giendommene have været Gjenstand for Kjøb og Salg under de Konjunkturer, som vi nu have, være Eierne endog ogsaa betyngede gjennemgaaende betydelig med Gjæld — det var desværre den mindste Del, der var Prioriteter — og denne Gjæld: Sparekassergjæld, Løs Gjæld, Bøttægjæld og Gud veed, af hvad forskellig Slags den nu kan have været, er virkelig ikke

Penge, som ere faste, men det er meget hyppigt, at en Giendom bringes under Hammeren, fordi saadanne Penge kræves paa Tider, hvor det ikke er muligt at skaffe dem tilveie. Det er Noget, jeg ikke skal komme videre ind paa, men jeg skal blot bemærke, at den Alderdomsforsørgelse, som Husmanden kunde stikke sig ad den omtalte Bet, er i høi Grad illusorisk; thi naar et Hus er behestet med nogen Gjæld, er det dog ikke muligt, at det kan afgive tilstrækkelig Bantefikkerhed baade for Gjælden og Aftægten. Jeg skal saaledes med disse faa Ord blot udtale min Tilslutning til de Udtalelser, som ere fremsatte til anbefaling for Forslagets Vedtagelse, navnlig væsentlig af Hensyn til, at Smaakaarfolk paa Verne kunne faae Udgang til de samme Goder, som have været tilsigtede ved Loven af 1880, og som Folk allerede have nydt i Sjælland, hvor Sagen er i en saadan Gænge, at jeg haaber, at hverken den høitærede Minister, som har haft saa store Fortjenester af denne Sag, eller de Medlemmer, som have stiftet Foreningen, skulle faae Leilighed til at forrybde, hvad de have gjort. Jeg tror nok, at Lovforslaget, hvis det bliver til Lov, vil have en god Virkning baade i økonomisk og social Henseende. Naar det ærede 2det kongevalgte Medlem (Nasing) talte om, at Loven var et Stykke Socialisme, saa er det jo ganske vist saa; men jeg tror overhovedet ikke, at man kan behandle nogen Sag, som griber ind i sociale Forhold, uden at den har noget Socialisme ved sig; men det er Socialisme i god Forstand, naar man afspærker Ordningen saaledes, at Kræfter og Værdier, som ellers vilde ligge døde eller tildels døde og ufrugtbare i Samfundet, komme i en livlig Virksomhed og Cirkulation, hvorved der bringes forøget Velvære tilveie ikke blot for den paagjældende Samfundsklasse, men ogsaa for hele Samfundet.

Da ikke Flere ønskede at udtale sig, sluttedes Forhandlingen.

Lovforslagets Dvergang til 2den Behandling
vedtoges med 37 Stemmer mod 2.

Formanden: Dagsordenen er hermed udtømt. Inden jeg angiver Dagsordenen for næste Møde, nævner jeg, at jeg gennem 2den Landsthingsmand for 2den Kredts (Varsen) har modtaget en Adresse til Rigsdagen fra en større Del Arbeidere i Gåbønderup Sogn betreffende det Lovforslag, som foreligger Landstinget angaaende overordentlige Foranstaltninger til Forsvarsvesnets Fremme. Anmodningen gaar ud paa, at denne Adresse maa blive tilfattet det Udvalg, som her i Thinget beskæftiger sig med dette Lovforslag. Denne Anmodning vil blive efterkommen.